

UNIVERSITATEA „AUREL VLAICU” DIN ARAD
ȘCOALA DOCTORALĂ INTERDISCIPLINARĂ
FACULTATEA DE ȘTIINȚE UMANISTE ȘI
SOCIALE
DOMENIUL DE DOCTORAT: TEOLOGIE

TEZĂ DE DOCTORAT

Rezumat

Coordonator științific

Prof. univ. dr. habil. Marcel Valentin MĂCELARU

Prof. univ. dr. habil. Corneliu CONSTANTINEANU†

Student doctorand
Beneamin MOCAN

ARAD

2022

**UNIVERSITATEA AUREL VLAICU DIN ARAD
ȘCOALA DOCTORALĂ INTERDISCIPLINARĂ
FACULTATEA DE ȘTIINȚE UMANISTE ȘI
SOCIALE
DOMENIUL DE DOCTORAT TEOLOGIE**

**IMAGINARUL TEOLOGIC PENTICOSTAL
ȘI CONSTRUIREA UNEI TEOLOGII
PUBLICHE ÎN SOCIETATEA
CONTEMPORANĂ**

CUPRINS

INTRODUCERE	3
PARTEA I. TEOLOGIE, TEOLOGIE PUBLICĂ ȘI IMAGINAR	10
CAPITOLUL I: DE LA TEOLOGIE LA TEOLOGIE PUBLICĂ	11
1.1 <i>Introducere</i>	11
1.2 <i>Teologia creștină în post-modernitate</i>	12
1.3 <i>John H. Yoder: regândirea interpretării textelor biblice</i>	18
1.4 <i>Jürgen Moltmann: regândirea doctrinei creștine</i>	23
1.5 <i>David Tracy: regândirea metodei teologice</i>	29
1.6 <i>Teologia publică: definiție și metode</i>	32
1.7 <i>Concluzii</i>	44
CAPITOLUL II: TEOLOGIA CREȘTINĂ ȘI IMAGINARUL	47
2.1 <i>Introducere</i>	47
2.2 <i>Teologia Publică a lui Abraham Kuyper</i>	48
2.3 <i>De la teologie la teopoezie</i>	60
2.4 <i>Teologia creștină și conceptul de „imagar”</i>	67
2.5 <i>Contribuția școlii de gândire românești la conceptualizarea imagarului</i>	73

2.6 Concluzii.....	76
CAPITOLUL III: IMAGINARUL TEOLOGIC PENTICOSTAL: O RECENZIE A LITERATURII DE SPECIALITATE	79
3.1 <i>Introducere</i>	79
3.2 <i>Steven J. Land: imaginarul spiritualității pentecostale</i>	80
3.3 <i>Amos Yong: imaginarul pneumatologic</i>	83
3.4 <i>Wolfgang Vondey și Nimi Wariboko: imaginarul „jocului” pentecostal.....</i>	89
3.5 <i>James K. A. Smith: imaginarul social pentecostal.....</i>	95
3.6 <i>Imaginarul teologic pentecostal: reflecții și direcții de cercetare</i>	100
3.7 <i>Concluzii.....</i>	107
PARTEA II. IMAGINARUL TEOLOGIC PENTICOSTAL CA FUNDAMENT PENTRU CONSTRUIREA TEOLOGIEI PUBLICE	110
CAPITOLUL IV: IMAGINARUL TRANSCENDENT (NOI ȘI DUHUL SFÂNT/SACRUL)	114
4.1 <i>Introducere</i>	114
4.2 <i>„Dumnezeu în acțiune” ca axis mundi.....</i>	116
4.3 <i>Duhul Sfânt și viața credinciosului.....</i>	116
4.4 <i>Duhul Sfânt și Biserica</i>	119
4.5 <i>Duhul Sfânt și creația</i>	125
4.6 <i>Duhul Sfânt, familia și societatea</i>	128
4.7 <i>Concluzii.....</i>	132

CAPITOLUL V: IMAGINARUL ALTERITĂȚII (NOI ȘI CEILALȚI)134

5.1 *Introducere*134

5.2 *„Necăjiți [...] în tot felul: din afară lupte, dinăuntru temeri” (2 Cor. 7:5): imaginarul alterității între anii 1929 – 1948*137

5.3 *„Trăiți în pace și Dumnezeuul dragostei și al păcii va fi cu voi” (2 Cor. 13:11): imaginarul alterității între anii 1953 – 1989*143

5.4 *Imaginarul biblic-poetic al iubirii și păcii*146

5.5 *Imaginarul alterității în perioada 1990 - prezent*.....151

5.6 *Concluzii*.....155

CAPITOLUL VI: IMAGINARUL TELEOLOGIC (NOI ȘI SFÂRȘITUL).....157

6.1 *Introducere*157

6.2 *Imaginarul teleologic în perioada 1929 – 1948*.....163

6.3 *Imaginarul teleologic în perioada 1953 – 1989*.....167

6.4 *Imaginarul teleologic în perioada 1990 – prezent*171

6.5 *Concluzii*.....177

CAPITOLUL VII: IMAGINARUL TEOLOGIC PENTECOSTAL: CĂTRE CONSTRUIREA UNEI TEOLOGII PUBLICE ÎN SOCIETATEA CONTEMPORANĂ179

7.1 *Introducere*179

7.2 *Spiritualitatea pentecostală ca spiritualitate integrativă: către o teologie a vieții contemporane*.....181

<i>7.3 Spiritualitatea pentecostală ca spiritualitate a ospitalității: căt̄re o teologie a omului diferit</i>	<i>186</i>
<i>7.4 Spiritualitatea pentecostală ca spiritualitate a speranței: căt̄re o teologie a speranței înnoitoare a lumii prezente</i>	<i>188</i>
<i>7.5 Imaginarul și construirea teologiei publice</i>	<i>191</i>
CONCLUZII	194
BIBLIOGRAFIE	27

REZUMATUL LUCRĂRII

Teza de față se intitulează „Imaginarul teologic penticostal și construirea unei teologii publice în societatea contemporană”. Cercetarea aceasta se află la intersecția dintre două domenii mari de cercetare în teologia creștină: teologia penticostală și teologia publică. Folosindu-se de conceptul antropologic de imaginar, teza își propune să ofere contribuții importante în ambele arii de studiu teologic menționate mai sus.

Studiul de față pornește de la premisa conform căreia credința penticostală încapsulează în ea însăși un imaginar specific, care are potențialul de a oferi traiectorii proaspete și benefice pentru identificarea și valorificarea valențelor publice pe care le înglobează în ea însăși spiritualitatea penticostală. Lucrul acesta a fost observat foarte bine atât de Harvey Cox¹ și de Cheryl Bridges

¹ Harvey Cox, *Fire from Heaven: The Rise of Pentecostal Spirituality and the Reshaping of Religion in the Twenty-First Century*, p. 117, 120.

Johns². Prin urmare, pornind de la această realitate, studiul nostru își propune (1) să stabilească nevoia folosirii categoriei „imagnarului” în vederea construirii teologiei creștine în general și teologiei publice în particular, (2) să creioneze, succint, coordonatele fundamentale ale imaginarii teologic pentecostale românești și (3) să traseze traiectorii posibile concrete spre construirea unei teologii publice în societatea contemporană. Este important de menționat aici că studiul de față este mai mult un exercițiu metodologic și, prin urmare, nu își propune să ofere o descriere cât mai completă a imaginarii teologic pentecostale românești. Mai mult, studiul de față nu este nici o teologie publică *per se*. Aflându-se la intersecția dintre teologia pentecostală și teologia publică, studiul de față este un exercițiu metodologic care caută să fructifice teologic conceptul antropologic al imaginarii.

Nevoia unui asemenea studiu este reliefată de existența câtorva realități incontestabile. Mai întâi, contextul postcomunist al României este profund marcat

² Cheryl Bridges Johns, „The Adolescence of Pentecostalism: in search of a legitimate sectarian identity” în *PNEUMA* 17, nr. 1, 1995, p. 3-17.

de o tranziție prelungită, în speță cu referire la preocupările politice, economice și socio-culturale. Această tranziție aparent fără sfârșit, lasă urmări profunde de incertitudine și deziluzie și, totodată, produce o lipsă de implicare publică din partea societății civile românești ca întreg. Mai mult, Biserica Creștină din România este profund afectată de această mentalitate, zăcând într-un perpetuu dualism sacru - secular și într-o gândire „ghetoică”, contribuțiile acesteia la binele comun și viața bună fiind extrem de timide. Se pare că trecutul comunist a lăsat urme profunde în mentalitatea Bisericii Creștine din România, pe care avem responsabilitatea să le identificăm și să le înțelegem ca atare. Doar în felul acesta vom putea înțelege mai bine contextul socio-cultural, economic și politic în care ne ducem existența, și doar în acest mod vom reuși, într-un final, să contribuim la binele comun și viața bună în societatea prezentului.

În al doilea rând, trebuie menționat faptul că nu există practic niciun studiu în context est european care să lege imaginarul teologic pentecostal de posibilele contribuții ale acestuia în spațiul public actual. Mai mult, nu există niciun studiu în acest context care să ia în serios

și la adevărata ei valoare categoria „imagnarului” în vederea înțelegerii credinței sau spiritualității penticostale particulare – în cazul nostru Penticostalismul românesc. În consecință, nu putem vorbi de o perspectivă teologică penticostală est europeană sau postdictatorială solidă care să contribuie la o mai bună înțelegere a spiritualității penticostale globale. În cele din urmă, scriind în calitate de lider de tineret din cadrul unei biserici penticostale din Cluj-Napoca - unul dintre cele mai vibrante orașe ale țării, nevoia articulării unei teologii publice care să faciliteze viețuirea publică a numărului crescând de tineri penticostali trebuie adresată urgent.

În ceea ce privește metodologia folosită în studiul nostru, ea are în centrul ei categoria „imagnarului”. Teza noastră propune folosirea bogăției oferită de conceptul imaginarii pentru construirea teologiei creștine în general și a teologiei creștine penticostale în particular și, totodată, își propune să traseze traiectorii posibile pentru construirea unei teologii publice în societatea contemporană. Atât definirea cât și legitimitatea folosirii acestui concept vor fi discutate, pe larg, la locul potrivit, în cercetarea noastră.

Așadar, în cercetarea noastră ne propunem să analizăm o parte a discursului Bisericii Penticostale Române (de aici B.P.R.), așa cum se găsește el în revista oficială a B.P.R.³ și în *Harfa Bisericilor lui Dumnezeu* – colecția de cântări ale B.P.R.⁴ Alegerea acestor două surse primare are la bază două considerente principale: (1) sunt singurele surse tipărite ale discursului B.P.R. care se bucură de o asemenea longevitate; (2) prin utilizarea *ambelor* surse vom reuși să creionăm o privire mai echilibrată a imaginarului teologic penticostal românesc deoarece imaginea oferită de acestea este una mai cuprinzătoare: vorbim de dezvoltarea imaginarului

³ Revista B.P.R. a apărut în patru etape succesive, începând cu anul 1929, sub trei nume diferite: (1) *Cuvântul Adevărului* (1929 – 1937); (2) *Vestitorul Evangheliei* (1945 – 1948); (3) *Buletinul Cultului Penticostal* (1953 – 1989); (4) *Cuvântul Adevărului* (1990 – prezent).

⁴ *Harfa Bisericilor lui Dumnezeu*, Ed. A 13-a, Oradea, Societatea Biblică din România, 2007. Chiar dacă este cea de-a 13-a ediție, harfa de cântări din care analizăm imaginarul religios penticostal românesc este de fapt a 13-a ediție corectată și adaptată după prima ediție, apărută în anul 1946, la editura „Vestitorul Evangheliei”. Prin urmare, vorbim despre cântările intonate în toate serviciile publice de închinare (și nu numai) ale Bisericii Penticostale din România. Lucrul acesta este foarte important deoarece cântările intonate în închinarea publică bisericească contribuie, printre altele, la formarea imaginarului teologic penticostal. Așadar, considerăm că *Harfa* este o resursă extrem de importantă în demersul nostru, ea trebuind să fie coroborată continuu cu imaginarul oferit de revista B.P.R.

teologic pentecostal așa cum este el descris atât din perspectiva liderilor religioși din interiorul B.P.R., prin revistă, cât și din perspectiva comunităților de credincioși, creionat de cântările liturgice ale B.P.R.

Este important de subliniat faptul că nu ne propunem o analiză cât mai cuprinzătoare a imaginarului teologic pentecostal românesc în studiul de față, ci dorim să identificăm, prin descrierea sa, acele traiectorii posibile care decurg din acesta spre construirea unei teologii publice în societatea contemporană. Prin urmare, teza noastră nu are în atenția ei o conturare cât mai cuprinzătoare a imaginarului teologic pentecostal, ci sursele primare alese de noi constituie, mai degrabă, terenul unui exercițiu de excavare a acelor elemente ale imaginarului teologic pentecostal care pot da naștere la contururile unei teologii publice specifice. Tocmai de aceea am afirmat mai sus că teza noastră se poziționează la intersecția dintre teologia pentecostală și teologia publică și, în consecință, trebuie înțeleasă ca atare.

În ceea ce privește metoda de analiză a imaginarului din sursele primare menționate, am ales să construim pe descoperirile cercetătorilor români în

domeniu deoarece considerăm că metodele de analiză propuse de aceștia sunt extrem de utile și, totodată, suficiente pentru demersul nostru. Astfel că, construim metoda noastră de analiză pe gândirea lui Lucian Boia, a lui Mircea Eliade și a Centrului de Cercetare a Imaginarului – PHANTASMA (C.C.I.), din cadrul Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca (U.B.B.). În ceea ce-l privește pe Boia, acesta se folosește de conceptul „imagnarului” în construirea viziunii sale a istoriei, având numeroase publicații în direcția aceasta.⁵ În volumul său, *Pentru o istorie a imaginarii*, Boia discută problematica definirii conceptului, care constituie „una dintre cele mai sigure căi de acces către profunzimile spiritului uman”⁶, care stârnește deseori mult mai multă

⁵ Vezi Lucian Boia, „Cuvînt înainte – cu privire la funcția imaginară a insulei” în Lucian Boia et alii, *Insula. Despre izolare și limite în spațiul imaginar*, www.nec.ro/data/pdfs/publications/relink/insula/Insula.pdf (accesat la 15.05.2020); *Între înger și fiară: Mitul omului diferit din Antichitate până în zilele noastre*, București, Edit. Humanitas, 2011; „Desfrîu și sfințenie: doi poli ai imaginarii insular” în Lucian Boia et alii, *Insula. Despre izolare și limite în spațiul imaginar*, www.nec.ro/data/pdfs/publications/relink/insula/Insula.pdf (accesat la 15.05.2020); *Sfârșitul lumii: o istorie fără sfârșit*, București, Edit. Humanitas, 2007.

⁶ Boia, *Pentru o istorie a imaginarii*, p. 7.

confuzie decât lămurire. În pofida tuturor acestor dificultăți de defnire, Boia ajunge la concluzia că imaginarul „constituie o realitate independentă, dispunând de propriile sale structuri și de propria sa dinamică”⁷. Structurile imaginare sunt numite de Boia, urmându-l pe Carl G. Jung, *structuri arhetipale*, fiind clasificate în opt mari domenii: (1) conștiința unei realități transcendente; (2) sufletul, moartea și viața de apoi; (3) alteritatea; (4) unitatea sau coerența; (5) actualizarea originilor; (6) descifrarea viitorului; (7) „evadarea” sau refuzul condiției umane; (8) dialectica contrariilor.⁸ Este evident că, ținând cont de scopul cercetării noastre, nu vom analiza discursul B.P.R. din sursele susmenționate în toate aceste opt direcții propuse de Boia. Un astfel de demers ar constitui în sine obiectul a cel puțin unui alt studiu doctoral. În consecință, am ales să ne concentrăm asupra trei mari structuri arhetipale, denumite în studiul nostru astfel: (1) imaginarul transcendent (Noi și sacrul),

⁷ Boia, *Pentru o istorie a imaginareului*, p. 14.

⁸ Boia, *Pentru o istorie a imaginareului*, p. 29-35.

(2) imaginarul alterității (Noi și ceilalți) și (3) imaginarul teleologic (Noi și sfârșitul lumii).

Pe lângă contribuțiile lui Boia, ne fundamentăm cercetarea noastră și pe contribuțiile extrem de importante ale Centrului de Cercetare al Imaginarului (C.C.I.), care s-a constituit în anul 2002, la bazele fondării sale aflându-se Corin Braga și alți profesori din cadrul U.B.B. Cluj-Napoca. Amintim în special proaspăta apariție de la finele anului 2020, *Enciclopedia imaginariilor din România*, o cercetare amplă, în cinci volume, care urmărește elementele definitorii ale imaginarului românesc în literatură, în limbă, în istorie, în religie și în artă. Remarcăm cu precădere două dintre volumele acestei remarcabile opere: volumul I, coordonat de Corin Braga și volumul IV, coordonat de Ioan Chirilă. Importanța volumului coordonat de Corin Braga este deosebită, fiindcă stabilește parametrii definitorii ai categoriei imaginarului. Construind pe acești parametrii, părintele profesor Chirilă arată importanța imaginarului pentru religia creștină, lucru foarte important pentru studiul nostru deoarece legitimează puternic folosirea acestei

categorii în spațiul religios creștin sau, mai bine spus, în cadrul tradițiilor religioase specifice.

Având așadar un fundament conceptual solid, în primul capitol semnalăm schimbarea de paradigmă care a avut și continuă să aibă loc, de la o antropologie modernistă la una post-modernistă, realitate care are implicații majore referitoare la modul în care ne înțelegem existența atât la nivel personal, cât mai ales la nivel comunitar, în societate. Teologia creștină nu are voie să nu țină cont de schimbarea aceasta de paradigmă, dacă își dorește ca mesajul Evangheliei să fie receptat în societate și, în cele din urmă, să fie parte integrantă a planului lui Dumnezeu de răscumpărare a întregii creații. Din fericire, teologii sunt conștienți de schimbările care se petrec, lucru care poate fi observat atât la marii teologi John Howard Yoder, Jurgen Moltmann și David Tracy cât și în apariția disciplinei „teologiei publice” și în abordările metodologice întreprinse de cercetători în cadrul acesteia. John H. Yoder ne propune un mod nou de a aborda textele biblice, calea „realismului biblic”, care presupune o apreciere a universului imediat al textului biblic. Yoder ne cheamă așadar la o reapreciere a conținutului Sfintei

Scripturi, făcând uz de aparatul critic modernist exclusiv acolo unde este strict necesar și în măsura în care acesta nu obstrucționează universul imediat al textului biblic. Jürgen Moltmann își re-imaginează doctrina creștină, elementul decisiv fiind dat de cadrul eshatologic în care acesta plasează hristologia și, prin urmare, întreaga viață și misiune a Bisericii. Astfel că, Moltmann ia în serios transformările uriașe din societate și ne propune o regândire a doctrinei creștine – exemplificată în cercetarea noastră prin hristologie – care să conducă la traiectorii publice specifice pentru binele și adevăratul progres al societății contemporane. David Tracy reprezintă exponentul regândirii metodei teologice. Contribuția sa este crucială, în special în cartea sa *Blessed Rage for Order*, deoarece el pledează pentru o „metodă revizionistă”, care ia în considerare experiența umană și limbajul uman în construirea teologiei creștine. Tracy este în căutarea unei categorii holistice care să facă dreptate ambilor piloni în construirea teologiei creștine: (1) experiența și limbajul comun uman și (2) textele tradiției creștine – în special Sfânta Scriptură, dar și alte texte. Deși pledează pentru reînnoirea metodei teologice, Tracy

rămâne destul de mult ancorat în metodele convenționale – mai ales în privința hermeneuticii biblice, acordând o importanță mai mare universului din spatele textului, contrar „realismului biblic” propus de Yoder. Cu toate acestea, Tracy acordă o importanță mai mare limbajului simbolic, al metaforei, mai ales când analizează „experiențele-limită” umane. După ce privim la Yoder, Moltmann și Tracy, argumentăm că teologia publică constituie o expresie a aceluiași trend de înnoire a teologiei creștine. După cum era de așteptat, există nenumărate abordări în construirea teologiei publice, pluralitatea acestora fiind absolut normală dacă ne gândim la perioada de tranziție dintre modernitate și post-modernitate la care suntem martori. Deși se încearcă o definire a teologiei din perspectiva noii antropologii și a transformărilor majore care se petrec pe scena lumii, multe dintre demersurile teologilor înspre construirea traiectoriilor publice ale teologiei rămân tributare, mai mult sau mai puțin, unor metode teologie convenționale – în special în ceea ce privește hermeneutica biblică și, în consecință, categoriile dogmatice care decurg din aceasta.

Prin urmare, în capitolul al doilea propunem luarea în atenție a conceptului de „imaginar” în teologia publică. Pentru aceasta, în prima jumătate a capitolului, plecăm de la teologia publică a lui Abraham Kuiper (1837 – 1920), un teolog olandez, jurnalist, fondator de universitate și om de stat, pentru a arăta existența rădăcinilor modului de abordare avansat de cercetarea de față, demersul nostru nefiind cu totul și cu totul nou. Totodată, hermeneutica kuyperiană ne descoperă o abordare imaginară și teopoetică a spațiului public, aducându-ne în dialog cu înțelegerea teologiei propusă de studiile în *teopoezie* ale unor gânditori ca Stanley R. Hopper, David Miller, Amos Wilder sau L. B. C. Keefe-Perry, dimensiune care acordă o importanță crucială noțiunii de „imaginar” în construirea teologiei creștine. În cea de-a doua parte a capitolului, discutăm conceptualizarea imaginarului și importanța acestuia pentru teologia creștină, urmând ca, în final, să aducem în atenția cititorului contribuția importantă a școlii de gândire românești la aceasta.

După această conceptualizare a imaginarului din capitolul doi, în capitolul al treilea trecem în revistă cele mai importante folosiri ale conceptului în teologia

pentecostală contemporană. Prin urmare, privim la cinci teologi pentecostali contemporani, care contribuie, în accepțiunea noastră, cel mai mult la conturarea unei perspective pentecostale a conceptului de imaginar, din unghiuri diverse. Așadar, analizăm „imaginarul spiritualității pentecostale” propus de Steven Land, „imaginarul social” adus în atenția noastră de James K. A. Smith, „imaginarul pneumatologic” propus de Amos Yong și „imaginarul «jocului» pentecostal” conturat în scrierile lui Nimi Wariboko și Wolfgang Vondey. Land observă bine complexitatea spiritualității pentecostale și propune așadar o abordare integrativă a acesteia, care ia în considerare *în primul rând* rolul convingerilor narrative în construirea teologiei pentecostale. Aspectul acesta este extrem de important pentru noi deoarece legitimează puternic axa abordată de noi în demersul nostru de a analiza imaginarul teologic pentecostal românesc via limbaj. Dacă credințele narrative *primează*, atunci acest lucru legitimează demersul nostru. Yong construiește mai mult în dialog cu categoriile teologiei convenționale, încercând să ofere pentecostalismului o voce proprie în dialogul abordărilor teologice diverse din

contemporaneitate. Așadar, abordarea lui Yong a *imaginarului pneumatologic* este pe alocuri abstractă, lucru care se datorează intrării în dialog cu teologiile convenționale „pe limba lor”, i.e. reinterpretând categoriile teologice ale acestora. Mențiunile acestea nu sunt critici la adresa abordării lui Yong, ci sunt menite doar să explice afinitatea noastră față de alte metode de construire ale teologiei pentecostale. Vondey construiește mai mult o conceptualizare teologică conform căreia imaginarul este înțeles ca „o activitate pneumatică” și care un caracter narativ intrinsec, izvorând din materialul biblic și traducându-se imediat în practici religioase, etice și publice specifice. Atât Vondey cât și Wariboko subliniază caracterul *jucăuș* al imaginarii pentecostale, care presupune o disociere fermă față de interpretările abstracte, fixe, ale realității, reconstruind lumea în moduri alternative. Un loc aparte îl ocupă James K. A. Smith, care împrumută conceptul de *imaginar social* via Charles Taylor în construirea unei teologii a culturii - de aici rezultând trilogia sa „Cultural Liturgies” („Desiring the Kingdom”, „Imagining the Kingdom” și „Awaiting the King”). În incursiunea sa fascinantă

înspre construirea unei teologii a culturii, Smith analizează practicile liturgice ale pentecostalismului ca expresii ale imaginarului social al spiritualității pentecostale. Imaginarul social de care vorbește Smith este rezultatul unor elemente multiple (spirituale, culturale etc.) pe care le „înghițim” inconștient și care, odată înghițite, devin ele însele filtrul care formează și modelează identitatea culturală. Smith știe că singurul mod prin care poți analiza imaginarul social este prin manifestarea lui și, așadar, alege să îl analizeze privind la practicile liturgice ale pentecostalismului (la praxis, comportament social etc.). Prin urmare, urmându-l pe Charles Taylor, Smith construiește de fapt o filozofie a imaginarului. Chiar dacă abordarea lui Smith este extrem de valoroasă, ea se distanțează profund de una dintre caracteristicile esențiale ale spiritualității pentecostale: narativitatea sau oralitatea convingerilor pentecostale. Smith favorizează practicile pentecostale și propune analizarea lor printr-un înțeles eminent filozofic-antropologic al acestora. Meritele sale sunt de necontestat, însă în opinia noastră, o astfel de abordare a spiritualității pentecostale nu face dreptate complexității acesteia și

caracterului narativ al ei. Prin urmare, deși nu își propune să facă asta, Smith pare mai degrabă să fie tributar unei înțelegeri abstracte a imaginarului.

Analizând așadar cele patru moduri de interpretare ale imaginarului teologic penticostal, se pare că înțelegerea noastră a folosirii categoriei imaginarului are suficiente afinități în special cu abordările propuse de Land, Vondey și Wariboko. Ambele abordări acordă importanța cuvenită narativității spiritualității penticostale, lucru extrem de important în studiul nostru, mai ales când ne referim la demersul din capitolul următor, în care ne propunem o analizare a imaginarului teologic penticostal din discursul penticostal românesc. Mai mult, conceptualizarea lor teologică a imaginarului este, din nou, esențială, mai ales în ceea ce privește creionarea acestuia ca o categorie profund ancorată în „duhul textelor biblice”. Această ancorare în textele biblice este o ancorare care acordă o importanță crucială experienței religioase în actul interpretativ al Scripturii, fapt ce ne plasează mai aproape de „realismul critic” al lui Yoder, care acordă importanță universului imediat al textului biblic.

După analizarea acestor perspective, elaborăm mai concret poziționarea noastră în vederea conturării lucrării de față, concentrându-ne în special pe contribuția lui Steven Land, care pune un accent mai puternic asupra caracterului narativ al spiritualității pentecostale, lucru fundamental pentru studiul nostru.

Odată stabilită înțelegerea noastră a conceptului de imaginar și posibila funcționare a acestuia pentru conturarea imaginarii teologice pentecostale, în următoarele trei capitole ne folosim de acest concept pentru identificarea elementelor constitutive ale imaginarii teologice pentecostale românești privind la discursul B.P.R. din revista acesteia și din colecția sa de cântări. Vom face lucrul acesta fundamentându-ne analiza pe trei dintre arhetipurile imaginarii sugerate de Boia: (1) arhetipul transcendentului sau sacralului, (2) arhetipul alterității și (3) arhetipul sfârșitului sau teleologic (al viitorului).

Așadar, în capitolul al patrulea analizăm imaginarii transcendentă (Noi și Duhul Sfânt/Sacral). Vorbim de sacru și de spațiul românesc, nu avem cum să nu vorbim despre contribuția marelui filozof și istoric al

religiilor Mircea Eliade, în special prin volumul său *Sacrul și profanul*. Eliade vorbește și el tot în terminologia imaginarului. Prin urmare, în capitolul acesta intrăm în conversație cu Eliade și observăm în ce măsură conceptualizarea sa a imaginarului transcendent este de folos în conturarea ideii de sacru în imaginarul teologic penticostal. În capitolul al cincilea privim la imaginarul alterității (Noi și Ceilalți) și la modul în care este conturată alteritatea în imaginarul teologic penticostal de-a lungul a trei perioade: (1) 1929 – 1948; (2) 1953 – 1989; (3) 1990 – prezent. Analizăm aici în special discursul mai oficial al B.P.R., așa cum apare el relatat în revista B.P.R., privind la nivelurile de alteritate surprinse de acesta. În capitolul al șaselea, ne axăm pe descrierea celui de-al treilea arhetip al imaginarului, i.e. imaginarul teleologic. Prin arhetipul sfârșitului, pe care îl abordăm în capitolul al șaselea, ne propunem să privim la modul în care este conturată ideea de „sfârșit al lumii” în spiritualitatea penticostală, fapt ce ne permite să decriptăm felul în care este percepută ideea viitorului umanității și a creației ca întreg în imaginarul teologic penticostal. Ne folosim pentru aceasta tot de Boia, deoarece acesta a conceptualizat extrem de bine

imagarul sfârșitului în volumele și studiile publicate până în prezent.

În ultimul capitol, „Imagarul teologic penticostal: către construirea unei teologii publice în societatea contemporană”, căutăm să creionăm succint câteva traiectorii specifice care se fundamentează pe elementele constitutive ale imagarului teologic penticostal, așa cum sunt ele descrise în capitolele patru, cinci și șase. Astfel că, arăta că beneficiile utilizării teologice a conceptului antropologic de „imagar” sunt multiple, atât în vederea construirii teologiei penticostale cât și pentru elaborarea unei teologii publice specifice. În consecință, argumentăm în favoarea utilizării acestui concept în ambele domenii de studiu, dezvăluind beneficiile utilizării lui pentru teologia creștină contemporană în general și pentru teologia publică în particular. Construind așadar pe citirea revizionist-imaginară a discursului penticostal românesc din capitolul precedent, în ultimul capitol al tezei noastre arătăm că spiritualitatea penticostală românească are o dimensiune publică intrinsecă. Privim la lucrul acesta din trei direcții majore. În primul rând, observăm dimensiunea integrativă

a spiritualității penticostale, care stă la baza unei posibile
construiri a unei teologii a vieții contemporane în care
ideea de sacru este adresată în moduri noi, alternative,
deoarece sacrul nu a dispărut, ci și-a schimbat înfățișarea
în post-modernitate. În al doilea rând susținem că
spiritualitatea penticostală este o spiritualitate a
ospitalității, în care alteritatea nu este interpretată ca
amenințare, ci ca invitație la comuniune și dialog, realitate
ce are un fundament pneumatologic profund. În ultimul
rând, arătăm că dimensiunea speranței este parte organică
a spiritualității penticostale. Vorbim de o viziune a
speranței, asemenea cadrului eshatologic al lui Moltmann,
în care speranța este înțeleasă ca putere de transformare și
înnoire a realității prezente. Mai mult, vorbim de o viziune
specifică a binelui comun și a vieții bune, ancorate într-o
înțelegere potrivită a progresului autentic al societății
contemporane, una care nu cade nici într-o viziune
triumfalistă a viitorului și nici într-una pesimistă, căutând
să evadeze din istorie.

Dincolo de traiectoriile publice succint trasate în
ultimul capitol, care izvorăsc din imaginarul teologic
penticostal românesc, considerăm că principala noastră

contribuție prin studiul de față rezidă în sublinierea importanței imaginarului pentru teologia creștină în post-modernitate, o teologie care nu are cum să nu fie publică, atunci când este definită prin prisma imaginarului. Teologia creștină se naște în imaginar și ființează din abundență tot în imaginar. Ea se subțiază, se osifică și, în cele din urmă, moare, pe măsură ce se dezbracă de straiile imaginarului, căutând să se înobileze intrând în lumea științelor, mai mult sau mai puțin exacte. Să nu ne înșelăm: teologia este știință. Teologia e regina științelor. Însă, întocmai cum regina nu are voie să poarte o vestimentație a unui persoane de rând, tot astfel nici teologia nu are voie să îmbrace metodologii pur științifice, tehnice și raționale. Tocmai de aceea considerăm că înțelegerea teologiei ca imaginar este crucială pentru teologia publică în post-modernitate.

BIBLIOGRAFIE

Surse primare

Alecu, Iacob, „Psalmul 133” în *Buletinul Cultului Penticostal* 5, nr. 6, 1957, p. 4.

Alecu, Iacob, „Purtați-vă cu înțelepciune” în *Vestitorul Evangheliei* 2, nr. 9, p. 6-7.

Artimon, Ciugudean, „Pacea lumii și pacea lui Hristos (I)” în *Vestitorul Evangheliei*, anul III, nr. 13, iulie 1947, p. 5.

Artimon, Ciugudean, „Pacea lumii și pacea lui Hristos (II)” în *Vestitorul Evangheliei*, anul III, nr. 14, iulie 1947, p. 6.

Aurel, Costea „O, miel nevinovat” în *Cuvântul Adevărului* 2, nr. 3-4, 1991.

B. G., „La luptă!” în *Cuvântul Adevărului*, anul I, nr. 3, martie 1929, p. 1.

- B., „Uneltele Satanei” în *Cuvântul Adevărului*, anul I, nr. 7, iulie 1929, p. 5.
- Berce, Iosif, „Duhul Sfânt și zilele din urmă” în *Cuvântul Adevărului* 21, nr. 6-7, 2010, p. 16-17.
- Berghianu, Iacob, „Direcții în cultura românească și deschiderea acesteia către Cuvântul lui Dumnezeu” în *Cuvântul Adevărului* 5, nr. 1, 1994, p. 14-15.
- Blaje, Marin, „Origina iubirii” în *Buletinul Cultului Penticostal*, anul IV, nr. 2-3, februarie-martie 1956, p. 17-18.
- Boată, Falnic, „Rugăciune” în *Cuvântul Adevărului* 6, nr. 6, 1934, p. 3.
- Bochian, Ioan, „Vizita în România a președintelui Comitetului Penticostal European” în *Cuvântul Adevărului* 16, nr. 1, 2005, p. 16.
- Bochian, Ioan, „Ziua de odihnă în Vechiul și Noul Testament” în *Cuvântul Adevărului* 5, nr. 1, 1994, p. 6-7.

- Bochian, Pavel, „«Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși»” în *Buletinul Cultului Penticostal* 16, nr. 5-6, p. 11-12 (12).
- Bochian, Pavel, „A doua venire a Domnului Isus” în *Buletinul Cultului Penticostal* 27, nr. 7-8, 1979, p. 2-3.
- Bochian, Pavel, „Anul nou 1967” în *Buletinul Cultului Penticostal* 15, nr. 1-2, 1967, p. 1-3.
- Bochian, Pavel, „Binecuvântarea familiei” în *Buletinul Cultului Penticostal* 15, nr. 7-8, p. 2.
- Bochian, Pavel, „Buna rânduială și pacea” în *Buletinul Cultului Penticostal*, anul VI, nr. 3, martie 1958, p. 1.
- Bochian, Pavel, „Căsătoria să fie ținută în toată cinstea” în *Buletinul Cultului Penticostal* 23, nr. 9-10, p. 2-3.
- Bochian, Pavel, „Despre îndeplinirea îndatoririlor” în *Buletinul Cultului Penticostal* 2, nr. 8-9, 1954, p. 10-13.

- Bochian, Pavel, „Încrederea în Dumnezeu și iubirea de patrie” în *Buletinul Cultului Penticostal* 31, nr. 3-4, 1983, p. 1.
- Bochian, Pavel, „Învierea Domnului Isus” în *Buletinul Cultului Penticostal* 21, nr. 3-4, p. 1-2 (2).
- Bochian, Pavel, „Lucrarea Duhului Sfânt” în *Buletinul Cultului Penticostal* 10, nr. 7-8, 1962, p. 1-4 (4).
- Bochian, Pavel, „Prietenia adevărată” în *Buletinul Cultului Penticostal*, anul V, nr. 12, decembrie 1957, p. 4.
- Bochian, Pavel, „Puterea și călăuzirea Duhului Sfânt” în *Buletinul Cultului Penticostal* 20, nr. 7-8, p. 10 și 12.
- Bochian, Pavel, „Să-L cunoaștem pe El și puterea învierii Lui!” în *Cuvântul Adevărului* 18, nr. 4, 2007, p. 12.
- Bochian, Pavel, „Viața creștină în familie” în *Buletinul Cultului Penticostal* I, nr. 2, 1953, p. 9-12 (11-12).
- Bododea, Ion, „... au întristat pe Duhul Lui cel Sfânt” în *Cuvântul Adevărului* 3, nr. 11, 1931, p. 1-2.

- Bochian, Pavel, „«au întristat pe Duhul Lui cel Sfânt»” în *Cuvântul Adevărului* 3, nr. 11, p. 1-2.
- Bochian, Pavel, „Biserica din Sardes” în *Cuvântul Adevărului*, anul I, nr. 8, august 1929, p. 1.
- Bochian, Pavel, „Ce este Biserica Apostolică” în *Cuvântul Adevărului*, anul II, nr. 1, ianuarie 1930, p. 7.
- Bochian, Pavel, „Rusaliile sau Cincizecimea” în *Cuvântul Adevărului* 3, nr. 5, 1931, p. 4-5.
- Bodor, E., „Nașterea Domnului nostru Isus Hristos” în *Buletinul Cultului Penticostal* 14, nr. 11-12, p. 4.
- Bogdan, Mihail, „Pogorârea Duhului Sfânt” în *Cuvântul Adevărului* 2, nr. 6, 1930, p. 4.
- Bradin, Gheorghe, „Biserica lui Dumnezeu Apostolică” în *Cuvântul Adevărului* 4, nr. 3, 1932, p. 1-3.
- Bradin, Gheorghe, „Bucuria Domnului va fi tăria voastră” în *Cuvântul Adevărului* 6, nr. 11, p. 2-3.
- Bradin, Gheorghe, „Caută pacea și aleargă după ea” în *Buletinul Cultului Penticostal*, anul I, nr. 1, septembrie 1953, p. 15.

- Bradin, Gheorghe, „Cuvânt de Anul Nou” în *Buletinul Cultului Penticostal*, anul VI, nr. 1, ianuarie 1958, p. 3-4.
- Bradin, Gheorghe, „Defăimătorii” în Cuvântul Adevărului, anul III, nr. 9, septembrie 1931, p. 2.
- Bradin, Gheorghe, „Defăimătorii” în Cuvântul Adevărului, anul V, nr. 10, octombrie 1933, p. 9.
- Bradin, Gheorghe, „Educația noastră duhovnicească” în *Cuvântul Adevărului*, anul II, nr. 4, aprilie 1930, p. 3.
- Bradin, Gheorghe, „Hristos a înviat” în *Buletinul Cultului Penticostal* 8, nr. 3-7, 1960, p. 2.
- Bradin, Gheorghe, „Persecuțiile religioase” în *Cuvântul Adevărului*, anul III, nr. 11, noiembrie 1931, p. 3.
- Bradin, Gheorghe, „Pogorârea Duhului Sfânt în România” în *Cuvântul Adevărului* 3, nr. 5, 1931, p. 1-2.
- Bradin, Gheorghe, „Pogorârea Duhului Sfânt în România” în *Cuvântul Adevărului*, anul III, nr. 5, mai 1931, p. 2.

- Bradin, Gheorghe, „Pogorârea Duhului Sfânt” în *Cuvântul Adevărului* 2, nr. 6, 1930, p. 4-5.
- Bradin, Gheorghe, „Prăjiturile Diavolului” în *Cuvântul Adevărului* anul VII, nr. 2, februarie 1935, p. 4-5.
- Bradin, Gheorghe, „Prigonirea Bisericii lui Dumnezeu Apostolică” în *Cuvântul Adevărului*, anul IV, nr. 6, iunie 1932, p. 8.
- Bradin, Gheorghe, „Rugați-vă pentru pace” în *Buletinul Cultului Penticostal*, anul III, nr. 3, martie 1955, p. 2.
- Brie, Nelu, „Recuperarea spiritului misionar apostolic” în *Cuvântul Adevărului* 28, nr. 2, 2017, p. 4.
- Budeanu, P., „Semnele timpurilor” în *Cuvântul Adevărului* 4, nr. 7, 1932, p. 1-2.
- Bulgăr, Emil, „Bucuria slujirii” în *Buletinul Cultului Penticostal* 25, nr. 5-6, 1977, p. 2-4.
- Bulgăr, Emil, „Domnul a numit ucenicii săi sarea pământului și lumina lumii” în *Cuvântul Adevărului* 4, nr. 4, 1993, p. 4-5.

- Bulgăr, Emil, „Domnul se îngrijește de noi” în *Buletinul Cultului Penticostal* 6, nr. 8, 1958, p. 7-8.
- Bulgăr, Emil, „Evanghelia la scara Națiunii” în *Cuvântul Adevărului* 3, nr. 4, 1992, p. 3.
- Bulgăr, Emil, „Zidirea Bisericii lui Dumnezeu (19)” în *Cuvântul Adevărului* 12, nr. 5, 2001, p. 8-9.
- C. R., „Semnele vremurilor din urmă” în *Cuvântul Adevărului* 5, nr. 4, 1994, p.15.
- C. T., „Biserica Rusaliilor – unde ești?” în *Buletinul Cultului Penticostal* 28, nr. 5-6, 1980, p. 1, 6.
- Carol, Szekely, „Credința creștină sub amenințarea nimicirii” în *Cuvântul Adevărului* 9, nr. 9, 1998, p. 9.
- Cătană, Cornel, „Modelul nostru” în *Buletinul Cultului Penticostal* 2, nr. 1, 1954, p. 7-8.
- Ciucur, David, „Păcatul complicității” în *Cuvântul Adevărului* 11, nr. 6, 2000, p. 6-7.
- Ciul, Petru, „Ce e Creștinismul?” în *Cuvântul Adevărului*, anul V, nr. 10, octombrie 1933, p. 4.

- Ciul, Petru, „Plângeți-vă pe voi înșivă și pe copiii voștri”
în *Cuvântul Adevărului* 6, nr. 11, 1934, p. 9.
- Cojocnean, Vasile, „Viața de rugăciune a predicatorului”
în *Cuvântul Adevărului* 3, nr. 11, 1992.
- Comitetul Executiv al Cultului Penticostal, „Protest
adresat Secretarului de Stat pentru Culte” în
Cuvântul Adevărului 4, nr. 9, 1993, p. 15.
- Comloșan, Ilie, „Care sunt adevărații credincioși” în
Cuvântul Adevărului, anul II, nr. 3, martie 1930,
p. 7.
- Costea, Gabriel, „Continuatori în procesul de creațiune și
mântuire a omului” în *Cuvântul Adevărului* 1, nr.
11-12, 1990, p. 4-5.
- D., „Lupta” în *Cuvântul Adevărului*, anul I, nr. 9,
septembrie 1929, p. 5.
- Danciu, Ioan, „Credința și familia” în *Cuvântul
Adevărului* 8, nr. 11, 1936, p. 4-5.
- Danciu, Ioan, „Dumnezeu este iubirea” în *Cuvântul
Adevărului*, anul VIII, nr. 6, iunie 1936, p. 5.

Danciu, Ioan, „Poate un stat să existe fără religie?” în *Cuvântul Adevărului* 8, nr. 10, 1936, p. 10.

Drădici, Beni, „Biserici vechi și ...noi” în *Cuvântul Adevărului* 29, nr. 3, p. 4.

Drădici, Beni, „De ce are nevoie Biserica din ziua de azi pentru a nu rupe legătura nici cu Biserica Primară și nici să-și piardă relevanța în societatea actuală?” în *Cuvântul Adevărului* 29, nr. 5, 2018, p. 12-13.

Drădici, Beni, „Biserica și rolul ei” în *Cuvântul Adevărului* 8, nr. 9-10, 1997, p. 24.

Dumitru, Iacob, „Încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în România (1990 – 1996)” în *Cuvântul Adevărului* 7, nr. 10, 1996, p. 12-13.

Eugen, Jugaru, „Atotputernicul Dumnezeu” în *Cuvântul Adevărului* 4, nr. 11, 1993, p. 6.

Făurar, Traian, „Un semn de îngrijorare al sfârșitului” în *Cuvântul Adevărului* 7, nr. 1-2, 1996, p. 19-20.

- Filip, Ioan, „Recuperarea valorilor pierdute ale Bisericii”
în *Cuvântul Adevărului* 27, nr. 12, 2016, p. 8-11,
16.Â
- Gaspar, V., „O altă Evanghelie?” în *Cuvântul Adevărului*
3, nr. 9, 1931, p. 3-4.
- Gavri, Aurelia, „Sună trâmbița: deșteptarea” în *Vestitorul*
Evangheliei 1, nr. 4-5, 1945, p. 13, 16.
- Gheban, Nicoleta, „Nevoia de evadare din realitate –
consecință a neîmplinirii sau a dorinței de
împlinire” în *Cuvântul Adevărului* 5, nr. 3, 1994,
p. 13.
- Gherghel, G., „Pilda celor zece fecioare” în *Cuvântul*
Adevărului 4, nr. 2, p. 12.
- Ghiurău, Gavril, „Fiii satului” în *Cuvântul Adevărului* 3,
nr. 11, 1992, p. 17.
- Gog, Lazăr, „Un om ca acesta” în *Buletinul Cultului*
Penticostal 32, nr. 7-8, 1984, p. 9.
- Gulyas, Ștefan, (trad. Ioan Macovei), „Răpirea Bisericii și
închinarea de dinaintea tronului lui Dumnezeu

- (Apoc. 4:1 – 5:14)” în *Cuvântul Adevărului* 9, nr. 8, 1998, p. 6-7.
- Gurău, Ioan, „... ca să vină de la Domnul vremile de înviore...” în *Cuvântul Adevărului* 14, nr. 12, 2003, p. 7.
- Gurău, Ioan, „Fii omul lui Dumnezeu pentru această vreme de criză” în *Cuvântul Adevărului* 13, nr. 1, 2002, p. 6-7.
- Gurău, Ioan, „Provocări și presiuni asupra Bisericii, în zilele din urmă” în *Cuvântul Adevărului* 24, nr. 10-11, 2013, p. 3, 16-20.
- Harfa Bisericilor lui Dumnezeu*, Ed. a 13-a, Oradea, Societatea Biblică din România, 2007.
- I. D., „Creația și nașterea din nou” în *Buletinul Cultului Penticostal*, anul X, nr. 5-6
- Iacob, Luci, „Copiii – Biserica de mâine” în *Cuvântul Adevărului* 4, nr. 1-2, 1993, p. 20-21.
- Iacob, Luci, „Isus – exemplu personal” în *Buletinul Cultului Penticostal* 5, nr. 6, 1957, p. 3-4.

- Ignat, Nicolae, „Criza de autoritate” în *Cuvântul Adevărului* 28, nr. 7, 2017, p. 12.
- Ignat, Nicolae, „Criza de calitate” în *Cuvântul Adevărului* 27, nr. 9, 2016, p. 16.
- Ignat, Nicolae, „Criza de discernământ (I)” în *Cuvântul Adevărului* 28, nr. 10, 2017, p. 12.
- Ignat, Nicolae, „Criza de discernământ (II)” în *Cuvântul Adevărului* 28, nr. 11-12, 2017 p. 18.
- Ignat, Nicolae, „Criza de Duh” în *Cuvântul Adevărului* 27, nr. 5, p. 8.
- Ignat, Nicolae, „Criza de mijlocitori” în *Cuvântul Adevărului* 28, nr. 5, p. 12.
- Ignat, Nicolae, „Criza de putere” în *Cuvântul Adevărului* 27, nr. 8, p. 10.
- Ignat, Nicolae, „Criza de supranatural” în *Cuvântul Adevărului* 28, nr. 1, p. 12.
- Ignat, Nicolae, „Pierderea echilibrului” în *Cuvântul Adevărului* 28, nr. 3, p. 12.

- Ignat, Nicolae, „Pierderea sensibilității spirituale” în *Cuvântul Adevărului* 27, nr. 4-5, 2016, p. 14.
- Ionescu, Daniel, „Despre anumite păcate” în *Cuvântul Adevărului* 8, nr. 9-10, 1997, p. 27.
- Isbașa, Alexandru, „Cu măsură se dă Duhul Sfânt?” în *Cuvântul Adevărului* 5, nr. 9, p. 4-5.
- Koszoruș, Lidia, „Dumnezeu a vegheat asupra noastră” în *Cuvântul Adevărului* 6, nr. 6, 1995, p. 8.
- Lascău, Ștefan, „Vine tineretul Tău la Tine, ca roua” în *Cuvântul Adevărului* 5, nr. 9, 1933, p. 9.
- Lazăr, Mariana, „Un popas la Sebiș” în *Cuvântul Adevărului* 6, nr. 2, 1995, p. 8.
- Livanu, Corneliu, „În ceasul greu” în *Cuvântul Adevărului* 21, nr. 1, 2010, p. 4.
- Livanu, Corneliu, „Roadele pocăinței” în *Cuvântul Adevărului* 21, nr. 10, 2010, p. 10-12.
- Livanu, Corneliu, „Sărbătoarea secerișului” în *Cuvântul Adevărului* 15, nr. 7, 2004, p. 6-7.

- Mandici, Gabriela Sara, „Și a fost un februarie...” în *Cuvântul Adevărului* 6, nr. 4, 1995, p. 8.
- Meștereagă, Emil, „Imperativele vegherii creștinului” în *Cuvântul Adevărului* 15, nr. 12, 2004, p. 10-11.
- Meștereagă, Emil, „Imperativele vegherii creștinului (2)” în *Cuvântul Adevărului* 16, nr. 1, 2005, p. 4-6.
- Meștereagă, Emil, „Imperativele vegherii creștinului (3)” în *Cuvântul Adevărului* 16, nr. 2-3, 2005, p. 8-10.
- Meștereagă, Emil, „Imperativele vegherii creștinului (4)” în *Cuvântul Adevărului* 16, nr. 4, 2005, p. 10-11.
- Meștereagă, Emil, „Imperativele vegherii creștinului (5)” în *Cuvântul Adevărului* 16, nr. 5, 2005, p. 8-9.
- Mocan, Ghiță, „Anotimpul Apocalipsei” în *Cuvântul Adevărului* 13, nr. 9-10, 2002, p. 30.
- Mocan, Ghiță, „La răspântii de drumuri” în *Cuvântul Adevărului* 9, nr. 1, 1998, p. 3-6.
- Mocan, Ghiță, Ghiță, „Bolile sfârșitului” în *Cuvântul Adevărului* 13, nr. 7, 2002, p. 9.

- Moldovanu, Aurel, „Recuperarea puterii apostolice” în *Cuvântul Adevărului* 28, nr. 1, 2017, p. 4.
- Moloce, Constantin, „Biserica vremurilor din urmă” în *Cuvântul Adevărului* 19, nr. 11, 2008, p. 4-6.
- Moscovici, I., „Vremuri și soroace” în *Cuvântul Adevărului* 8, nr. 1, 1997, p. 13-14.
- N. S., „Cum să cetim Biblia” în *Cuvântul Adevărului* 2, nr. 1, 1930, p. 8.
- N.L.C., „Oferta lui Dumnezeu este pe sfârșite!” în *Cuvântul Adevărului* 17, nr. 8, 2006, p. 11.
- n/a, „Ce trebuie să știe un copil al lui Dumnezeu” în *Vestitorul Evangheliei*, anul II, nr. 7, iulie 1946, p. 5.
- n/a, „Cele două izvoare ale credinței” în *Cuvântul Adevărului* 4, nr. 10, 1932, p. 10.
- n/a, „Scandalele” în *Cuvântul Adevărului*, Anul I, nr. 8, august 1929, p. 7.

- n/a, „Simbolurile Duhului Sfânt” în *Buletinul Cultului Penticostal*, anul XXXII, nr. 5-6, mai-iunie 1984, p. 6-7.
- Novac, Ioan, „Vindecări divine” în *Cuvântul Adevărului* 7, nr. 6, 1933, p. 11.
- Ocolișau, Pavel, „Să țineți Sabatul” în *Vestitorul Evangheliei*, Anul I, nr. 2, septembrie 1945, p. 6.
- Popa, Gheorghe, „Cântec de pace” în *Cuvântul Adevărului* 2, nr. 5, 1991, p. 15.
- Popa, Gheorghe, „Oamenii de azi – pe coordonatele timpului lui Noe” în *Cuvântul Adevărului* 6, nr. 6, 1995, p. 13.
- Popa, Gheorghe, „Semnele sfârșitului” în *Cuvântul Adevărului* 6, nr. 1, 1995, p. 20.
- Purdel, Daniel, „Îndemn la veghere” în *Cuvântul Adevărului* 22, nr. 5, 2011, p. 3.
- R. K., „Sfârșitul este aproape! Isus vine curând!” în *Cuvântul Adevărului* 6, nr. 5, 1995, p. 4-5.

Redacția, „Biserica din Filadelfia” în *Cuvântul Adevărului* 1, nr. 9, 1929, p. 1.

Redacția, „Cartea Osea” în *Buletinul Cultului Penticostal* 25, nr. 3-4, 1977, p. 15.

Redacția, „Cântecul păcii” în *Buletinul Cultului Penticostal*, anul III, nr. 12, decembrie 1955, p. 8.

Redacția, „Cipul „apocaliptic” în extindere fără precedent” în *Cuvântul Adevărului* 16, nr. 5, 2005, p. 17.

Redacția, „Comentariu creștin pe marginea discursului lui George W. Bush” în *Cuvântul Adevărului* 14, nr. 1-2, 2003, p. 25.

Redacția, „Conferință teologică europeană” în *Cuvântul Adevărului* 1, nr. 10, 1990, p. 17.

Redacția, „Deputatul Petre Dugulescu despre unele obstrucționări făcute bisericilor evanghelice din România (interpelare formulată la 19 septembrie 1995 în Parlament)” în *Cuvântul Adevărului* 6, nr. 12, 1995, p. 11.

- Redacția, „Dumnezeu este dragoste” în *Buletinul Cultului Penticostal*, anul VI, nr. 2, februarie 1958, p. 8.
- Redacția, „Expunerea istorică făcută de Trandafir Sandru” în *Cuvântul Adevărului* 3, nr. 11-12, 1992, p. 6-7.
- Redacția, „Familia, așa cum a făcut-o Dumnezeu” în *Cuvântul Adevărului* 1, nr. 7-8, 1990, p. 12-13.
- Redacția, „Forumul tineretului creștin – Oradea '94” în *Cuvântul Adevărului* 5, nr. 7, 1994, p. 19.
- Redacția, „Iată Mirele vine” în *Cuvântul Adevărului* 1, nr. 11, 1929, p. 6.
- Redacția, „Informații” în *Cuvântul Adevărului* 3, nr. 11, 1992, p. 18.
- Redacția, „Isus Hristos: Omul durerilor și Salvatorul omenirii” în *Cuvântul Adevărului* 7, nr. 5, 1935, p. 5-6.
- Redacția, „Lecțiuni biblice” în *Buletinul Cultului Penticostal* 29, nr. 5-6, 1981, p. 13.

Redacția, „Nădlac – 11 septembrie. Deschiderea noii Case de Rugăciune” în *Cuvântul Adevărului* 5, nr. 10, 1994, p. 24.

Redacția, „Pace lumii!” în *Buletinul Cultului Pentecostal*, anul I, nr. 4, decembrie 1953, p. 10.

Redacția, „Pace și destindere internațională” în *Buletinul Cultului Pentecostal*, anul III, nr. 5, mai 1955, p. 15.

Redacția, „Prin Sângele Mielului” în *Cuvântul Adevărului* 2, nr. 12, 1930, p. 5-6.

Redacția, „Purtarea în societate a unui credincios” în *Cuvântul Adevărului* 7, nr. 2, 1935, p. 7.

Redacția, „Rusaliile” în *Cuvântul Adevărului*, anul II, nr. 6, 1930, p. 1.

Redacția, „Semne minunate cari ne prevestesc apropiata venirea a Domnului Isus” în *Cuvântul Adevărului* 4, nr. 6, 1932, p. 6-7.

Redacția, „Semnele timpului dau alarma” în *Vestitorul Evangheliei* 3, nr. 20-21, 1947, p. 6.

- Redacția, „Și toți s-au umplut de Duh [Sfânt]” în *Cuvântul Adevărului* 3, nr. 5, 1931, p. 8.
- Redacția, „Venirea Domnului” în *Cuvântul Adevărului* 18, nr. 4, 2007, p. 15.
- Redacția, „Vindecări Divine” în *Cuvântul Adevărului* 8, nr. 4-5, 1936, p. 13-14.
- Redacția, O importantă sărbătoare: UNIREA” în *Buletinul Cultului Penticostal* 16, nr. 11-12, 1968, p. 7.
- Riviș Tipei, Pavel, „Recuperarea unității apostolice” în *Cuvântul Adevărului* 27, nr. 12, 2016, p. 14-15, 18-21.
- Riviș Tipei, Pavel, „Sfârșitul zilei profetice și un nou răsărit de soare” în *Cuvântul Adevărului* 12, nr. 1, 2001, p. 4-7.
- Roske, Vasile, „Așteptând și grăbind venirea Domnului” în *Cuvântul Adevărului* 17, nr. 3, 2006, p. 3.
- Roske, Vasile, „Când sarea își pierde gustul” în *Cuvântul Adevărului* 10, nr. 10, 1999, p. 2.

- Roske, Vasile, „Ceasul Apocalipsei” în *Cuvântul Adevărului* 9, nr. 8, 1998, p. 2.
- Roske, Vasile, „Cîpul biometric” în *Cuvântul Adevărului* 20, nr. 3, 2009, p. 3.
- Roske, Vasile, „Creștinismul vremurilor din urmă” în *Cuvântul Adevărului* 16, nr. 7-8, 2005, p. 3.
- Roske, Vasile, „Cutremurul din Asia: o lecție pentru omenire” în *Cuvântul Adevărului* 16, nr. 2-3, 2005, p. 3.
- Roske, Vasile, „Începutul sfârșitului” în *Cuvântul Adevărului* 4, nr. 11, 1993, p. 2.
- Roske, Vasile, „Înnoiri făcute de Dumnezeu” în *Cuvântul Adevărului* 1, nr. 2, 1990, p. 1.
- Roske, Vasile, „Lumea în care trăim” în *Cuvântul Adevărului* 18, nr. 3, 2007, p. 3.
- Roske, Vasile, „Maranata!” în *Cuvântul Adevărului* 14, nr. 5, 2003, p. 3.
- Roske, Vasile, „Pledoarie pentru spiritualitate” în *Cuvântul Adevărului* 15, nr. 11, 2004, p. 3.

- Roske, Vasile, „Poeziile creștinilor români” în *Cuvântul Adevărului* 5, nr. 10, 1994, p. 2.
- Roske, Vasile, „Sărbătoarea Crăciunului” în *Cuvântul Adevărului* 20, nr. 12, 2009, p. 3.
- Roske, Vasile, „Secolul XXI – religios?” în *Cuvântul Adevărului* 12, nr. 1, 2001, p. 3.
- Roske, Vasile, „Sfârșitul vremurilor” în *Cuvântul Adevărului* 16, nr. 12, 2005, p. 16.
- Roske, Vasile, „Voia lui Dumnezeu pentru Europa” în *Cuvântul Adevărului* 20, nr. 5, 2009 p. 3.
- Rușcan, Romulus, „Când răul devine regulă” în *Cuvântul Adevărului* 10, nr. 12, 1999, p. 8.
- S. C., „Vie Împărăția” în *Cuvântul Adevărului* 8, nr. 1, 1936, p. 5-6.
- S. T., „Importanța misiunii în vremurile din urmă” în *Cuvântul Adevărului* 19, nr. 12, 2008, p. 18.
- Sandru, Trandafir „A doua venire a Domnului Isus” în *Vestitorul Evangheliei* 2, nr. 5, 1946, p. 4-6 (6).

- Sandru, Trandafir, „«Ați auzit că are să vină Antihrist»” în *Cuvântul Adevărului* 5, nr. 4, 1994, p. 5.
- Sandru, Trandafir, „Botezul Duhului Sfânt cu foc” în *Cuvântul Adevărului* 2, nr. 5, 1991, p. 5-6 (6).
- Sandru, Trandafir, „Fericirea” în *Vestitorul Evangheliei*, anul I, nr. 2, 1945, p. 5.
- Sandru, Trandafir, „Floarea unității frățești” în *Cuvântul Adevărului* 5, nr. 5-6, 1994, p. 8.
- Sandru, Trandafir, „Iată Mirele!” în *Vestitorul Evangheliei* 2, nr. 10, 1946, p. 2-3 (3).
- Sandru, Trandafir, „Libertatea religioasă în R. P. R.” în *Buletinul Cultului Penticostal*, anul I, nr. 1, septembrie 1953, p. 2.
- Sandru, Trandafir, „Pace vouă!” în *Buletinul Cultului Penticostal*, anul III, nr. 4, aprilie 1955, p. 6.
- Sandru, Trandafir, „«Până aici Domnul ne-a ajutat» (1 Sam. 7:12)” în *Cuvântul Adevărului* 1, nr. 5, 1990, p. 10-11.

- Sandru, Trandafir, „Porumbelul cu frunza de măslin în cioc” în *Buletinul Cultului Penticostal* 32, nr. 1-2, 1984, p. 1.
- Sandru, Trandafir, „Un mesaj de anul nou 1996: «Iată Eu vin curând!»” în *Cuvântul Adevărului* 7, nr. 1-2, 1996, p. 3.
- Sandru, Trandafir, „Un strigăt de alarmă: este ceasul, să vă treziți în sfârșit din somn...” în *Vestitorul Evangheliei*, anul I, nr. 1, 1945, p. 4.
- Sandru, Trandafir, „Valul amăgirilor” în *Cuvântul Adevărului* 6, nr. 12, 1995, p. 7.
- Stan, Gicu, „De la sinagogă... în casa lui Iust” în *Cuvântul Adevărului* 17, nr. 5-6, 2006, p. 12.
- Szekely, Carol, „Două lumi, două cetățenii” în *Cuvântul Adevărului* 16, nr. 1, 2005, p. 8-9.
- Stroie, Matei, „Necesitatea proclamării Evangheliei” în *Cuvântul Adevărului* 1, nr. 9, 1990, p. 10-11.
- Tarnavschi, Constantin, „Timpul din preajma nașterii lui Isus și revenirea Domnului Isus” în *Buletinul Cultului Penticostal* 37, nr. 11-12.

- Tipei, Ioan, „Impactul globalizării asupra Bisericii” în *Cuvântul Adevărului* 14, nr. 10, 2003, p. 3, 10.
- Tipei, Ioan, „Integritatea slujitorului creștin (3)” în *Cuvântul Adevărului* 18, nr. 5, 2007, p. 4-5.
- Tipei, John F., „Criză economică, da! ...dar criza morală?” în *Cuvântul Adevărului* 20, nr. 5, 2009, p. 4-5.
- Vaipan, Gheorghe, „Codul lui Da Vinci și „Sodoma” mileniului trei” în *Cuvântul Adevărului* 17, nr. 7, 2006, p. 15.
- Vestitorul Evangheliei, anul I, nr. 1, 1945, p. 9.
- VI., „Chipul unui creștin” în *Buletinul Cultului Penticostal*, anul IV, nr. 7, 1956, p. 3-8 (3).

Surse secundare

- Alves, Rubem, *A Theology of Human Hope*, Washington, D. C., Corpus Publications, 1969.
- Alves, Rubem, *The Poet, The Warrior, and the Prophet*, London, SCM Press, 1990.

- Alves, Rubem, *Tomorrow's Child: Imagination, Creativity, and the Rebirth of Culture*, Eugene, Oregon, Wipf & Stock, 1972.
- Anderson, Allen, „Towards a Pentecostal Misiology for the Majority World”, p. 33-34.
- Andreiescu, Valeriu, *Istoria pentecostalismului românesc Volumul 1: Evanghelia deplină și puterea lui Dumnezeu*, Oradea, Casa Cărții, 2012.
- Archer, Kenneth, *A Pentecostal Hermeneutic: Spirit, Scripture, and Community*, Cleveland, CTP Press, 2009.
- Avis, Paul, *God and the Creative Imagination: Metaphor, Symbol and Myth in Religion and Theology*, Londra, Routledge, 1999.
- Bacote, Vincent, *The Spirit in Public Theology: Appropriating the Legacy of Abraham Kuyper*, Eugene (Oregon), Wipf & Stock, 2010.
- Benga, Daniel, „Misiunea internă a Bisericii” în *INTER*, p. 113-122.

- Benne, Robert, „The Paradoxical Vision: A Lutheran Nudge for Public Theology” în *Pro Ecclesia* 4, nr. 2, p. 212-223.
- Birch, C. Bruce, „The Role of Scripture in Public Theology” în *Word & World* 4, nr. 3, 1984, p. 260-268.
- Boia, Lucian, „Cuvînt înainte – cu privire la funcția imaginară a insulei” în Lucian Boia *et alii*, *Insula. Despre izolare și limite în spațiul imaginar*, www.nec.ro/data/pdfs/publications/relink/insula/Insula.pdf (accesat la 15.05.2020)
- Boia, Lucian, „Desfrîu și sfințenie: doi poli ai imaginarului insular” în Lucian Boia *et alii*, *Insula. Despre izolare și limite în spațiul imaginar*, www.nec.ro/data/pdfs/publications/relink/insula/Insula.pdf (accesat la 15.05.2020)
- Boia, Lucian, *Între înger și fiară: Mitul omului diferit din Antichitate până în zilele noastre*, București, Edit. Humanitas, 2011.

- Boia, Lucian, *Pentru o istorie a imaginarului*, București, Humanitas, 2000.
- Boia, Lucian, *Sfârșitul lumii: o istorie fără sfârșit*, București, Edit. Humanitas, 2007.
- Bolt, John, *A Free Church a Holy Nation: Abraham Kuyper's American Public Theology*, Grand Rapids, Eerdmans, 2001.
- Bond, Susan, „What is Public Theology?” în *Encounter* 70.4, 2009.
- Braga, Corin, „Imaginar social și identități culturale” în Corin Braga (ed.), *Enciclopedia imaginariilor din România: Imaginar literar*, vol. I, București, Polirom, 2002.
- Bretherton, Luke, *Christianity & Contemporary Politics*, West Sussex, Wiley-Blackwell, 2010.
- Bridges Jhones, Cheryl, „The Adolescence of Pentecostalism: in search of a legitimate sectarian identity” în *PNEUMA* 17, nr. 1, 1995, p. 3-17.
- Brooks, David, *The Social Animal*, New York, Edit. Random House, 2011.

Brown, David, *Tradition and Imagination: Revelation and Change*, New York, Oxford University Press, 1999.

Buciumeanu, Cătălin, „Biserica în societate. O provocare și o misiune” în *Romanian Review for Theological and Religious Studies* I (2007), p. 23-25.

Caddy, Linell, „A Model for Public Theology” în *HTR* 80:2, 1987.

Carp, Radu, et. al., *În căutarea binelui comun. Pentru o viziune creștină a democrației românești*, Cluj Napoca, EIKON, 2008.

Carp, Radu, *Dumnezeu la Bruxelles: religia în spațiul public european* în seria *Theologia Socialis*, nr. 3, Cluj-Napoca, EIKON, 2009.

Chirilă, Ioan, „Studiu introductiv. Imaginarul religios” în Ioan Chirilă (coord.), *Enciclopedia imaginariilor din România: Imaginarul religios*, vol. IV, București, Polirom, 2020.

Constantineanu, Corneliu, „Public Theology: Christian Faith and Public Square in Central and Eastern

Europe” în Corneliu Constantineanu, Marcel V. Măcelaru, Anne-Marie Kool, Mihai Himcinschi (editori), *Mission in Central and Eastern Europe: Realities, Perspectives, Trends*, Oxford, Regnum Books International, 2016.

Constantineanu, Corneliu, „Theology for Life: Doing Public Theology in Romania” în *Journal of Humanistic and Social Studies* 8, nr. 2 (2017), p. 97-107.

Constantineanu, Corneliu, *Faith and Public Life: Biblical Contributions to a Public Theology of Engagement in Eastern European Context*, Habilitation Thesis, Cluj-Napoca, Școala doctorală ECUMENE, 2017, p. 22.

Cox, Harvey, *Fire from Heaven: The Rise of Pentecostal Spirituality and the Reshaping of Religion in the Twenty-First Century*, Cambridge, MA, Da Capo Press, 1995.

Cox, Harvey, *The Future of Faith*, New York, HarperCollins Publishers, 2009.

- Cox, Harvey, *The Secular City: Secularization and Urbanization in Theological Perspective*, New York, Macmillan, 1966.
- Davies, Andrew, „Reading in the Spirit: some brief observations on Pentecostal interpretation and the ethical difficulties of the Old Testament” în *Journal of Beliefs & Values* 30, nr. 3, 2009, p. 209.
- Davies, Andrew, „Tradition and Truth in Christian Ethics: John Yoder and the Bases of Biblical Realism” în Stanley Hauerwas (editor *et al.*), *The Wisdom of the Cross: Essays in Honor of John Howard Yoder*, Grand Rapids, Eerdmans, 1999.
- Davies, Andrew, „What Does it Mean to Read the Bible as a Pentecostal?” în *Journal of Pentecostal Theology* 18(2), p. 216-229.
- Eliade, Mircea, *Sacrul și Profanul, ediția a III-a, București, Humanitas, 2000.*
- Eriksen, Stian, „The epistemology of imagination and religious experience” în *Studia Theologica* –

Nordic Journal of Theology 69, nr. 1, 2015, p. 53-54.

Foley, Edward, „Worship as Public Theology” în *International Journal of Practical Theology*, Vol. 8, nr. 1, p. 1-13.

Forrester, Duncan, „The Scope of Public Theology” în *Studies in Christian Ethics* 17, nr. 2.

Forrester, Duncan, *The True Church and Morality: Reflections on Ecclesiology and Ethics*, Geneva, WCC Publications, 1997.

Forrester, Duncan, *Theological Fragments: Essays in Unsystematic Theology*, New York, T. & T. Clark, 2005.

Green, Chris, *A Higher Throne: Evangelicals and Public Theology*, Nottingham, Inter-Varsity Press, 2008.

Green, Garrett, *Imagining God: Theology and the Religious Imagination*, Grand Rapids, Eerdmans, 1989.

Guinness, Os și Wells, David, „Global Gospel, Global Era: Christian discipleship and mission in the age of globalization”.

Habermas, Jürgen, „On the Relations Between the Secular Liberal State and Religion” în Lawrence E. Sullivan (ed.), *Political Theologies: Public Religions in a Post-Secular World*, New York, Fordham University Press, 2006, p. 251-260.

Heslam, Peter, *Creating a Christian Worldview: Abraham Kuyper's Lectures on Calvinism*, Grand Rapids, Eerdmans, 1998.

Hocken, Peter, *The Challenges of the Pentecostal, Charismatic and Messianic Jewish Movements*, Surrey, UK, Ashgate, 2013.

Hopper, R. Stanley, „The Literary Imagination and the Doing of Theology”, în Melvin R. Keiser și Tony Stoneburner (ed.), *The Way of Transfiguration: Religious Imagination as Theopoiesis*, Louisville, Westminster / John Knox, 1992, p. 207-229.

Hunsberger, George, „The Mission of Public Theology: an exploration” în *Swedish Missiological Themes* 93.3, 2005.

Jaichandran, Rebecca, și B. D. Madhav, „Pentecostal Spirituality in a Postmodern World” în *Asian Journal of Pentecostal Studies* 6:1, 2003.

Jemna, Dănuț, „Criza de identitate a omului evanghelic român” în Dorin Dobrinu și Dănuț Mănăstireanu (coord.), *Omul evanghelic: o explorare a comunităților protestante românești*, Iași, Polirom, 2018.

Kaufman, Gordon, „Theology as a Public Vocation” în *Journal of Theology for Southern Africa* 50, 1985.

Kearney, Richard, „Epiphanies of the Everyday: Toward a Micro-Eschatology” în John Panteleimon Manoussakis (ed.), *After God: Richard Kearney and the Religious Turn in Continental Philosophy*, New York, Fordham University Press, 2006.

Kearney, Richard, *The Wake of Imagination: Toward a Postmodern Culture*, Londra, Routledge, 1988.

Keefe-Perry, Callid, „Theopoetics: Process and Perspective” în *Christianity and Literature*, vol. 58, nr. 4, 2009.

Kuyper, Abraham, „Confidentially” în James D. Bratt, *Abraham Kuyper: A Centennial Reader*, Grand Rapids, Eerdmans, 1998.

Kuyper, Abraham, „Modernism: A Fata Morgana in the Christian Domain” în James D. Bratt (ed.), *Abraham Kuyper: A Centennial Reader*, Grand Rapids, Eerdmans, 1998.

Kuyper, Abraham, *Lectures on Calvinism*, Grand Rapids, Eerdmans, 2000.

Land, Steven, *Pentecostal Spirituality: A Passion for the Kingdom*, Sheffield, Sheffield Academic Press, 1993.

Măcelaru, Marcel V., „Christianity and the Refugee Crisis” în *Trasformation* 35(2), 2018, p. 69-76.

Măcelaru, Marcel V., „Human Flourishing – A Theological Perspective” în Georgeta Rață și Patricia Runcan (ed.), *Happiness through*

Education, Puterea de a fi altfel 1, București, Editura Didactică și Pedagogică, 2014.

Milbank, John, „Faith, Reason and Imagination: the Study of Theology and Philosophy in the 21st Century” în *The Future of Love*, Eugene, Oregon, SCM Press, 2009.

Mocan, Beneamin, „Back to the Basics! Re-Imagining the Seminary & Public Theology: definition, task and some reflections” în Marcel V. Măcelaru, Corneliu Constantineanu și Romulus V. Ganea (ed.), *Re-Imagining Theological Education*, Cluj-Napoca și București, Risoprint și Pleroma, 2016.

Moltmann, Jürgen, *God for a Secular Society*, Minneapolis, Fortress Press, 1999.

Moltmann, Jürgen și Elisabeth Moltmann-Wendel, *Passion for God: Theology in Two Voices*, Louisville, John Knox Press, 2003.

Moltmann, Jürgen, *The Way of Jesu Christ: Christology in Messianic Dimension*, London, SCM Press, 1990.

Moltmann, Jürgen, *Theology of Hope*, New York, Harper & Row, 1976.

Moltmann, Jürgen, „Toward a Political Hermeneutic of the Gospel” în *Theology Digest* 17(2), 1969, p. 151-155.

Mureșanu, Teodora-Ilinca, „Text și ritual liturgic creștin – imagini ale unei comunități de relaționare a omului cu lumea spirituală” în Ioan Chirilă (coord.), *Enciclopedia imaginariilor din România: Imaginarul religios*, vol. IV, București, Polirom, 2020.

Neumann, D. Peter, *Pentecostal Experience: An Ecumenical Encounter*, Eugene, Oregon, Pickwick Publications, 2012, p. 274-309.

Palmer, Parker, *The Company of Strangers: Christians and the Renewal of America's Public Life*, New York, Crossroad, 1994.

Pieterse, Hennie, și Dreyer, Jaco, „The Methodology of Practical Theology and the Public Good” în

Journal of Theology for Southern Africa 9, p. 31-40.

Plant, Raymond, *Politics, Theology, and History*, New York, Cambridge University Press, 2001, p. 196-200.

Preda, Radu, „Succesiuni concomitente: între postcomunism și postmodernitate. O analiză social-teologică” în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Teologia Ortodoxă* LIII, 2008, p. 146-174.

Preda, Radu, „Teologia socială ortodoxă: Prolegomene la o viziune răsăriteană asupra lumii de azi” în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Teologia Ortodoxă* LIV, nr. 2 (2009), p. 71-101.

Preda, Radu, *Revenirea lui Dumnezeu. Studii social-teologice* în *Theologia Socialis* series, Nr. 12, Cluj-Napoca, EIKON, 2010.

Puleo, Mev, (ed.), „Rubem Alves” în *The Struggle is One: Voices and Visions of Liberation*, Albany, NY, State University of New York Press, 1994.

Râmets, Sabrina, „Politics and Religion in Eastern Europe and the Soviet Union” în George Moyser (ed.), *Politics and Religion in the Modern World*, Londra, Routledge.

Rieger, Joerg, „Theology and the Power of the Margins in a Postmodern World” în Joerg Rieger, *Opting for the Margins: Postmodernity and Liberation in Christian Theology*, New York, Oxford University Press, 2003.

Schneiders, M. Sandra, „Biblical Spirituality” în *Interpretation: A Journal for Bible and Theology* 70:4, 2016.

Smart, Ninian, *Worldviews: Crosscultural Explorations of Human Beliefs*, Londra, Pearson Publisher, 1999.

Smith, James K. A., „Dialogue: Scandalizing Theology: A Pentecostal Response to Noll’s *Scandal*” în *Pneuma* 19, nr. 2, 1997.

- Smith, James K. A., „Is the Universe Open for Surprise? Pentecostal ontology and the spirit of naturalism” în *Zygon* 43, nr. 4, p. 879-896.
- Smith, James K. A., *Desiring the Kingdom: Worship, Worldview and Cultural Formation* (seria *Cultural Liturgies*), Grand Rapids, Baker Academic, 2009.
- Smith, James K. A., *Imagining the Kingdom: How Worship Works* (seria *Cultural Liturgies*), Grand Rapids, Baker Academic, 2013.
- Smith, James K. A., *Thinking in Tongues: Pentecostal Contributions to Christian Philosophy*, Grand Rapids, Eerdmans, 2010.
- Stackhouse, Max, *God and Globalization, Volume 4: Globalization and Grace*, New York, Continuum, 2007.
- Stackhouse, Max, „Public Theology and Community” în *Religion & Intellectual Life* 6, nr. 1, 1988, p. 103-105.

- Stackhouse, Max, *Public Theology and Political Economy: Christian Stewardship in Modern Society*, Grand Rapids, Eerdmans, 1987.
- Tanner, Katrynne, „Public Theology and the Character of Public Debate” în *Annual of the Society of Christian Ethics*, 1996.
- Taylor, Charles, *Modern Social Imaginaries*, Durham, Duke University Press, 2003.
- Tofană, Stelian, „Bisericile creștine și globalizarea: provocări, perspective, interogații” în *Pleroma IX*, nr. 3, 2007.
- Tracy, David, *Blessed Rage for Order*, Chicago, Chicago Press University, 1996.
- Tracy, David, *The Analogical Imagination: Christian Theology and the Culture of Pluralism*, New York, Crossroad, 1981.
- Volf, Miroslav, *A Public Faith: How Followers of Christ Should Serve the Common Good*, Grand Rapids, Brazos Press, 2011.

- Volf, Miroslav, *Excludere și îmbrățișare. O explorare teologică a identității, alterității și reconcilierii*, Oradea, Casa Cărții, 2014.
- Volf, Miroslav, *Exclusion and Embrace: A Theological Exploration of Identity, Otherness and Reconciliation*, Nashville, Abingdon, 1996.
- Vondey, Wolfgang, și Mittelstadt, Martin, (ed.), *The Theology of Amos Yong and the New Face of Pentecostal Scholarship: Passion for the Spirit*, Leiden, Brill, 2013.
- Vondey, Wolfgang, *Beyond Pentecostalism: The Crisis of Global Christianity and the Renewal of the Theological Agenda*, Grand Rapids, Eerdmans, 2010.
- Wagenman, R. Michael, *Engaging the World with Abraham Kuyper*, Bellingham, Lexham Press, 2019. Ediție Kindle.
- Wariboko, Nimi, *Economics in Spirit and Truth: A Moral Philosophy of Finance*, New York, Palgrave MacMillan, 2014.

- Wariboko, Nimi, *God and Money: A Theology of Money in a Globalizing World*, Plymouth (U.K.), Lexington Books, 2008.
- Wariboko, Nimi, *The Charismatic City and the Public Resurgence of Religion: A Pentecostal Social Ethics of Cosmopolitan Urban Life*, New York, Palgrave MacMillan, 2014.
- Wariboko, Nimi, *The Pentecostal Principle: Ethical Methodology in New Spirit* (seria *Pentecostal Manifestos*), Grand Rapids, Eerdmans, 2012.
- Wariboko, Nimi, *The Principle of Excellence: A Framework for Social Ethics*, Plymouth (U.K.), Lexington Books, 2009.
- Wariboko, Nimi, *The Split God: Pentecostalism and Critical Theory*, New York, Suny Press, 2018.
- Wilder, Amos, *Theopoetic: Theology and the Religious Imagination*, Philadelphia, Fortress Press, 1976.
- Wilson, Timothy, *Strangers to Ourselves: Discovering the Adaptive Unconscious*, Cambridge, Massachusetts, Edit. The Belknap Press.

Wright, N. T., „God in the Dock: What Place Now for Christian Faith in Public Life?”. O prelegere C. S. Lewis prezentată la Dublin, 21 Octombrie 2011. Accesată la 21 Mai 2017: <https://www.thespiritlife.net/42-relational/relational-publications/2374-god-in-the-dock-what-place-now-for-christian-faith-in-public-life-by-nt-wright>.

Yoder, H. John, „The Message of the Bible on its Own Terms” în John H. Yoder și Michael J. Gorman, *To Hear the Word*, Eugene, Oregon, Wipf & Stock Publishers, 2001.

Yoder, H. John, „The Use of the Bible in Theology” în Robert K. Johnson (ed.), *The Use of the Bible in Theology: Evangelical Options*, John Knox 1984.

Yoder, H. John, *The Original Revolution: Essays on Christian Pacifism*, Scottsdale, Herald Press, 1971

Yoder, H. John, *The Politics of Jesus: Vincit Agnus Noster*, Grand Rapids, Eerdmans, 1994.

- Yong, Amos, „On Divine Presence and Divine Agency: Toward a Foundational Pneumatology” in *Asian Journal of Pentecostal Studies* 3, nr. 2, 2000.
- Yong, Amos, *In the Days of Caesar: Pentecostalism and Political Theology*, Grand Rapids, Eerdmans, 2010.
- Yong, Amos, *Pneumatology and the Christian-Buddhist Dialogue: Does the Spirit Blow through the Middle Way?*, Leiden, Brill, 2012.
- Yong, Amos, *Spirit-Word-Community: Theological Hermeneutics in Trinitarian Perspective*, Burlington, Ashgate, 2002.